

İsteyince Oluyormuş!

İlay Çelik Sezer

Uruguay delegelerinin Paris İklim Konferansı'nda yaptığı açıklama karşısında insan "isteyince oluyormuş" demekten kendini alamıyor: Uruguay şu anda elektriğinin %94,5'ini yenilenebilir enerji kaynaklarından elde ediyor. Üstelik bunu sadece 10 yıl içinde devlet sübvansiyonu olmadan ve tüketici fiyatlarını artırmadan yapmışlar. Hatta şu anda elektrik fiyatı şimdiye kadar olmadığı ölçüde düşük. Uruguay bu değişimi herhangi bir ileri teknoloji kullanmadan ve pahalı yatırımlar yapmadan başarmış. Uruguay'ın ulusal enerji yetkilisi Ramón Méndez'e göre bunun formülü çok basit: "Net karar mekanizmaları, destekleyici düzenlemeler, kamu sektörü ve özel sektör arasında güçlü bir işbirliği".

Uruguay elektriğinin büyük kısmını rüzgâr enerjisinden elde ediyor. Son on yıldaki en büyük değişimlerden biri özellikle kırsal bölgelerde mantar gibi çoğalan rüzgâr türbinleri olmuş. Bu, sadece bölgenin rüzgâr açısından şanslı bir iklimi olması sayesinde değil aynı zamanda devletin yabancı yatırımcılar için 20 yıl için sabitlenmiş bir kullanım ücreti belirlemesi sayesinde gerçekleşmiş. Bu da pek çok yatırımcıyı ülkeye çekmiş ve rekabet ortamı üretim maliyetlerinin son üç yıl içinde %30'dan fazla düşmesini sağlamış. Uruguay'ın yenilenebilir enerji stratejisindeki en önemli noktalardan biri de yenilenebilir enerji kaynaklarını çeşitli tutmaları, yani tek bir kaynağa bel bağlamamaları. Bu sayede, örneğin hidroelektrik santralleri yoluyla elektrik üretimini tehlikeye düşüren kuraklıktan görecekları zararı %70 oranında azaltmayı başarmışlar.

Ancak tüm bunlar Uruguay'ın temiz enerji konusunda mükemmel hale geldiği anlamına gelmiyor, zira ülkede kullanılan tek enerji türü elektrik enerjisi değil. Ulaşım sektörü de dahil toplam enerji kullanımına bakıldığında yenilenebilir kaynaklardan sağlanan enerji sadece %55'e karşılık geliyor ve Uruguay kalan %45'lik kısmı fosil yakıtlardan sağlıyor. Yine de dünya çapında kullanılan enerjinin sadece %12'sinin yenilenebilir kaynaklardan elde edildiği düşünülürse Uruguay'ın önemli bir başarı.

Uruguay mevcut fosil yakıt tüketimi ile ilgili de harekete geçmiş durumda. Paris'teki İklim Konferansı'nda yetkililer Uruguay'ın karbon salımını iki yıl içinde 2009'daki düzeyin %88 altına çekmeyi taahhüt etti. Buysa şimdiye kadar karbon salımı azaltmak konusunda verilmiş en büyük taahhüt.

Uruguay örneğinden alınacak en büyük ders ise yenilenebilir enerjiye geçişin ülkeler için ekonomik açıdan aslında makul olduğu. Méndez'in belirttiğine göre son üç yıldır yurtdışından hiç elektrik almamışlar. Daha önce elektrik ithalatı konusunda Arjantin'e bağımlıyken şimdi onlara elektrik ihraç ediyorlarmış. Hatta geçen yaz ürettikleri elektriğin üçte birini onlara satmışlar.

İşte Karşınızda Ninja Köpekbalığı

Pınar Dünder

Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan Pasifik Köpekbalığı Araştırma Merkezi'nden araştırmacılar Kaliforniya'nın Moss Bölgesi'nde yeni bir köpekbalığı türü keşfetti. Köpekbalığı karanlıkta parlayabilme özelliğinin yanı sıra derisi siyah olduğu için kolaylıkla kamufle olabiliyor. Araştırma ekibinden Vicky Vásquez köpekbalığının bu sayede avına sinsiye yaklaşılabildiğini belirtiyor.

Yaklaşık yarım metre boyundaki ninja köpekbalığı, okyanusun 1000 metre derinliğinde yaşıyor. Yeni türün Latince adı *Etmopterus benchleyi*, *Jaws* adlı romanın yazarı Peter Benchley'den geliyor.

